

Δελτίο Τύπου

Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ 2021: ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η ευρωπαϊκή αγορά ναρκωτικών αποδεικνύεται ανθεκτική στην αναστάτωση που επέφερε ο ιός COVID-19

(09.06.2021, ΛΙΣΑΒΟΝΑ — **ΕΜΠΑΡΓΚΟ 11.00 CET/10.00 Λισαβόνα**) Σήμερα, ο **Οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (EMCDDA)** δημοσιεύει την **Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2021: Τάσεις και εξελίξεις**, η τελευταία ετήσια ανασκόπηση της κατάστασης των ναρκωτικών στην Ευρώπη (1). Βάσει στοιχείων από 29 χώρες (ΕΕ των 27, Τουρκία και Νορβηγία), η έκθεση παρέχει νέες πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις ενός σύνθετου και εξελισσόμενου προβλήματος των ναρκωτικών στην υγεία και την ασφάλεια και σχετικά με μια αγορά ναρκωτικών ανθεκτική στην αναστάτωση που προκάλεσε ο ιός **COVID-19**.

Η έκθεση προειδοποιεί για τους κινδύνους που ενέχει για τη δημόσια υγεία η διαθεσιμότητα και η χρήση ευρύτερου φάσματος ουσιών, συχνά υψηλής δραστηριότητας ή καθαρότητας. Περιγράφει επίσης τον τρόπο με τον οποίο ομάδες οργανωμένου εγκλήματος έχουν εντείνει την παράνομη παραγωγή ναρκωτικών εντός της Ευρώπης για να αποφύγουν τα μέτρα καταπολέμησης της εμπορίας, δημιουργώντας κινδύνους για το περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια. Με βάση την τελευταία μελέτη ταχείας αξιολόγησης του **EMCDDA**, η έκθεση διερευνά τις πρόσφατες επιπτώσεις της πανδημίας **COVID-19** στις αγορές, τη χρήση και τις υπηρεσίες ναρκωτικών (2).

Η **Ευρωπαϊκή Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων Ylva Johansson** δηλώνει: «Τα ναρκωτικά αποτελούν διαρκή και πανταχού παρούσα απειλή και επηρεάζουν τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Η Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2021 παρέχει τα τελευταία στοιχεία για αυτό το ζωτικής σημασίας ζήτημα, το οποίο διαταράσσει τον ιστό της κοινωνίας μας, πυροδοτώντας τη βία και θέτοντας σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών μας. Με ανησυχούν ιδιαίτερα οι ουσίες υψηλής καθαρότητας και υψηλής δραστηριότητας που κυκλοφορούν στους δρόμους και στο διαδίκτυο, καθώς και τα 46 νέα ναρκωτικά που εντοπίστηκαν στην ΕΕ μόνο το 2020. Με τις νέες στρατηγικές της ΕΕ για την ασφάλεια και τα ναρκωτικά, τα κράτη μέλη μας θα έχουν στη διάθεσή τους ισχυρά εργαλεία για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης έκτακτης ανάγκης μέσω μιας ισορροπημένης προσέγγισης, που θα αντιμετωπίζει τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση, με την υποστήριξη του EMCDDA.»

Ο **διευθυντής του EMCDDA, Alexis Goosdeel** προσθέτει τα εξής: «Η **Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2021** καταδεικνύει ακριβώς πόσο άλλαξε η κατάσταση των ναρκωτικών τα τελευταία 25 χρόνια, με τα ναρκωτικά να αποτελούν ένα ιδιαίτερα διαδεδομένο πρόβλημα, το οποίο επηρεάζει όλους τους σημαντικούς τομείς πολιτικής. Βιώνουμε μια δυναμική και προσαρμόσιμη αγορά ναρκωτικών, ανθεκτική στους περιορισμούς του COVID-19. Παρατηρούνται επίσης ολοένα και πιο περίπλοκα πρότυπα χρήσης ναρκωτικών, καθώς οι καταναλωτές εκτίθενται σε ευρύτερο φάσμα φυσικών και συνθετικών ουσιών υψηλής δραστηριότητας. Πρέπει επειγόντως να αναγνωρίσουμε ότι, όχι μόνο υπάρχει μια ευρύτερη ποικιλία ανθρώπων που τώρα αντιμετωπίζουν προσωπικά προβλήματα ναρκωτικών, αλλά τα προβλήματα αυτά επηρεάζουν τις κοινότητές μας με πολλούς και διάφορους τρόπους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πιστεύω ότι είναι ζωτικής σημασίας, σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, της πολιτικής υγείας και ασφάλειας, να αναπτυχθεί η τεκμηριωμένη και ολοκληρωμένη ανταπόκριση που προβλέπεται από τη νέα στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά».

COVID-19: ποιος είναι ο αντίκτυπος στην προσφορά και τη χρήση ναρκωτικών;

Ανθεκτική και πιο ψηφιακά τροφοδοτούμενη αγορά ναρκωτικών — Από τα ευρήματα της τελευταίας μελέτης εντοπισμού τάσεων του **EMCDDA**, η σημερινή έκθεση παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο η αγορά ναρκωτικών εξακολουθεί να προσαρμόζεται στη διαταραχή της νόσου COVID-19, καθώς οι έμποροι ναρκωτικών προσαρμόζονται στους ταξιδιωτικούς περιορισμούς και το κλείσιμο των συνόρων. Σε επίπεδο χονδρικής, αυτό αντικατοπτρίζεται σε ορισμένες αλλαγές στις οδούς και στις μεθόδους διακίνησης, με μεγαλύτερη εξάρτηση από το λαθρεμπόριο μέσω διατροπικών (intermodal) εμπορευματοκιβωτίων και εμπορικών αλυσίδων εφοδιασμού και μικρότερη εξάρτηση από τη χρήση ανθρώπινων ταχυδρόμων. Η καλλιέργεια κάνναβης και η παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών εντός της ΕΕ φαίνονται σταθερές στα προ της πανδημίας επίπεδα, χωρίς να παρατηρείται μείωση στον εντοπισμό των τόπων παραγωγής. Παρότι οι αγορές ναρκωτικών στον δρόμο για λιανική πώληση διακόπηκαν κατά τη διάρκεια των αρχικών απαγορεύσεων κυκλοφορίας και αναφέρθηκαν ορισμένες τοπικές ελλείψεις, οι πωλητές ναρκωτικών και οι αγοραστές προσαρμόστηκαν με την αύξηση της χρήσης κρυπτογραφημένων υπηρεσιών ανταλλαγής μηνυμάτων, εφαρμογών μέσων κοινωνικής δικτύωσης, διαδικτυακών πηγών και υπηρεσιών διανομής ταχυδρομείου και κατ' οίκον. Με τον τρόπο αυτό επιστάται η προσοχή στο κατά πόσον ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος της πανδημίας θα μπορούσε να είναι η περαιτέρω ψηφιοποίηση των αγορών ναρκωτικών.

Από τη νυχτερινή ζωή έως την κατ' οίκον ζωή — Σύμφωνα με τα στοιχεία, κατά τα πρώτα στάδια απαγόρευσης της κυκλοφορίας, υπήρχε μικρότερο ενδιαφέρον των καταναλωτών για ουσίες που συνήθως συνδέονται με ψυχαγωγικές δραστηριότητες (π.χ. MDMA) καθώς τα άτομα έμειναν στο σπίτι. Ωστόσο, από την ανάλυση των δειγμάτων λυμάτων (που διατίθενται σε ορισμένες ευρωπαϊκές πόλεις) προκύπτει ότι τα επίπεδα χρήσης των περισσότερων ναρκωτικών επανήλθαν καθώς οι περιορισμοί στην κυκλοφορία, τα ταξίδια και οι κοινωνικές συγκεντρώσεις μειώθηκαν το καλοκαίρι του 2020. Μεταξύ των ανησυχητικών εξελίξεων που συνδέονται με την πανδημία συγκαταλέγονται ενδείξεις πιθανής αύξησης της διαθεσιμότητας και της χρήσης κρακ σε ορισμένες χώρες.

Βενζοδιαζεπίνες στο προσκήνιο — Εκφράζονται συγκεκριμένες ανησυχίες σχετικά με την κατάχρηση βενζοδιαζεπινών, οι οποίες είτε εκτρέπονται από τη θεραπευτική χρήση είτε δεν διαθέτουν άδεια για ιατρική χρήση στην Ευρώπη. Αύξηση της χρήσης των ουσιών αυτών παρατηρείται στους προβληματικούς χρήστες ναρκωτικών, στους φυλακισμένους και σε ορισμένες ομάδες χρηστών ψυχαγωγικών ναρκωτικών, γεγονός που αντικατοπτρίζει δυνητικά την υψηλή διαθεσιμότητα και το χαμηλό κόστος των ουσιών αυτών, καθώς και τα προβλήματα ψυχικής υγείας που συνδέονται με την πανδημία. Παράλληλα με τη σημερινή έκθεση, το **EMCDDA** διενήργησε μελέτη σχετικά με τους κινδύνους των μη ελεγχόμενων «νέων βενζοδιαζεπινών» που εμφανίζονται στην αγορά ΝΨΟ, οι οποίες έχουν συσχετισθεί με δηλητηριάσεις και θανάτους ⁽³⁾.

Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2021: βασικά πορίσματα

Η χρήση κάνναβης παραμένει σταθερή σε υψηλά επίπεδα, αλλά η αυξημένη περιεκτικότητα σε THC εγείρει ανησυχίες για την υγεία — Αύξηση που παρατηρήθηκε στην περιεκτικότητα της ρητίνης κάνναβης σε THC (μέσο εύρος: 20%–28%). Οι προειδοποιήσεις για την υγεία προειδοποιούν για τη χρήση κάνναβης που νοθεύεται με υψηλής δραστηριότητας συνθετικά κανναβινοειδή.

Ρεκόρ κατασχέσεων κοκαΐνης, ανησυχητικό σημάδι της πιθανότητας αύξησης των επιβλαβών συνεπειών για την υγεία — Το 2019 κατασχέθηκαν 213 τόνοι, αριθμός ρεκόρ (αύξηση από 177 τόνους το 2018). Η καθαρότητα της κοκαΐνης έχει αυξηθεί και περισσότερα άτομα εισάγονται για πρώτη φορά σε θεραπεία. Τα προκαταρκτικά δεδομένα για τις κατασχέσεις το 2020 υποδεικνύουν ότι η διαθεσιμότητα δεν έχει μειωθεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Η σταθερή ζήτηση αμφεταμίνης καθιστά επικερδή την εγχώρια παραγωγή κοντά στους καταναλωτές — Παράλληλα με τη διάλυση των εγκαταστάσεων παραγωγής το 2019, κατασχέθηκαν επίσης στην ΕΕ χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή αμφεταμίνης, συμπεριλαμβανομένων 14 500 λίτρων ΒΜΚ και 31 τόνων ΜΑΡΑ (αύξηση από 7 τόνους το 2018).

Παραγωγή και διακίνηση μεθαμφεταμίνης επισημαίνει δυνατότητες αυξημένης χρήσης στην Ευρώπη — Στην Ευρώπη εντοπίζονται μεγάλες και μικρότερες εγκαταστάσεις παραγωγής, ενώ μεγάλες ποσότητες της ουσίας μεταφορτώνονται σε άλλες αγορές μέσω της ΕΕ.

Κίνδυνοι για την υγεία λόγω της προσφοράς προϊόντων MDMA υψηλής περιεκτικότητας — Εκτός από την αύξηση της μέσης περιεκτικότητας των δισκίων σε MDMA και την καθαρότητα της σκόνης, εντοπίζονται επίσης προϊόντα με πολύ υψηλά επίπεδα MDMA. Με βάση τα προκαταρκτικά στοιχεία για το 2020, το ενδιαφέρον για την εν λόγω ουσία ήταν λιγότερο έντονο σε περιόδους απαγόρευσης της κυκλοφορίας.

Εξακολουθούν να εμφανίζονται επιβλαβείς νέες ψυχοδραστικές ουσίες — Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται τα νέα συνθετικά κανναβινοειδή και τα νέα συνθετικά οπιοειδή. Το 2020 αναφέρθηκαν συνολικά 46 νέες ψυχοδραστικές ουσίες (ΝΨΟ) για πρώτη φορά στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ουσιών που παρακολουθούνται από το EMCDDA να ανέρχεται σε 830.

Δημιουργούν τα λιγότερο διαδεδομένα ναρκωτικά αυξανόμενες προκλήσεις για τη δημόσια υγεία; — Στις ουσίες αυτές περιλαμβάνονται τα παραισθησιογόνα, η κεταμίνη και το GHB. Είναι ανησυχητικό ότι σε ορισμένα περιβάλλοντα αναφέρονται εντατικά πρότυπα χρήσης.

Μεγάλες κατασχέσεις ηρωίνης σημαίνουν δυνητική αυξημένη χρήση και επιβλαβείς συνέπειες — Μεγάλες ποσότητες ηρωίνης εξακολουθούν να κατάσχονται στην ΕΕ (7,9 τόνοι το 2019), γεγονός που εγείρει ανησυχίες σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο στα επίπεδα χρήσης.

Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος εντείνουν την παράνομη παραγωγή ναρκωτικών στην Ευρώπη — Το 2019 εξαρθρώθηκαν συνολικά 370 παράνομα εργαστήρια.

Αυξάνονται τα αδικήματα που εμπíπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, με επικρατέστερη την κατοχή και προμήθεια κάνναβης — Εκτιμάται ότι το 2019 αναφέρθηκαν στην ΕΕ 1,5 εκατομμύρια αδικήματα που εμπíπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών. Το 82% αφορούσαν χρήση ή κατοχή για προσωπική χρήση.

Οι χρήστες που ξεκινούν θεραπεία για πρώτη φορά και κάνουν χρήση ηρωίνης συνεχίζουν να εμφανίζουν χαμηλότερα ποσοστά ενέσιμης χρήσης — Παρότι η ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στην Ευρώπη παρουσιάζει μείωση την τελευταία δεκαετία, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική αιτία επιβλαβών συνεπειών που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών.

Η αναβάθμιση της θεραπείας και της πρόληψης είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης για τον HIV και τον HCV — Η αυξημένη πρόσβαση σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες εξέτασης και θεραπείας αποτελεί σημαντικό μέρος της επίτευξης των στόχων.

Οι θάνατοι από υπερβολική δόση, οι οποίοι οφείλονται σε οπιοειδή και άλλα ναρκωτικά, καταδεικνύουν την ανάγκη για ανάπτυξη υπηρεσιών — Η χρήση ουσιών υψηλού κινδύνου και η χρήση πολλαπλών ναρκωτικών εξακολουθούν να τροφοδοτούν τους θανάτους που οφείλονται στα ναρκωτικά στην Ευρώπη.

Η πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του EMCDDA, **Laura d'Arrigo**, καταλήγει: «Καθώς το πρόβλημα των ναρκωτικών στην Ευρώπη εξακολουθεί να εξελίσσεται, πρέπει και η Ευρώπη να αντιδράσει σε αυτό. Η κρίση της νόσου COVID-19 μάς έχει καταδείξει την αξία των πληροφοριών που είναι επιστημονικές, τεκμηριωμένες και συγκρίσιμες μεταξύ των χωρών. Η σημερινή έκθεση παρέχει έγκαιρη ανάλυση για να βοηθήσει τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να συμβαδίζουν με τις νέες τάσεις και εξελίξεις και να εντοπίζουν τομείς που απαιτούν ταχεία δράση. Η νέα στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά δεν καθορίζει μόνο για μας τα επόμενα βήματα, αλλά θα ενισχύσει περαιτέρω την ικανότητά μας να ενεργούμε με βεβαιότητα για την προστασία της υγείας, της ευημερίας και της ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ».

Σημειώσεις

(¹) Η *Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2021* (24 γλώσσες) διατίθεται στη διεύθυνση www.emcdda.europa.eu/edr2021 Τα εθνικά δεδομένα στα οποία βασίζεται η έκθεση διατίθενται στο Δελτίο στατιστικών στοιχείων 2021 www.emcdda.europa.eu/data

Η έκθεση περιγράφει την κατάσταση των ναρκωτικών έως το τέλος του 2020, βάσει στοιχείων από το 2019 και, εφόσον υπάρχουν, από το 2020.

(²) *Impact of COVID-19 on drug markets, use, harms and drug services in the community and prison — Results from an EMCDDA trendspotter study*, Απρίλιος 2021. Διατίθεται στα αγγλικά.

www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/impact-covid-19-drug-markets-use-harms-and-drug-services-community-and-prisons_en

www.emcdda.europa.eu/news/2021/emcdda-releases-third-trendspotter-study-on-covid-19-and-drugs_en

(³) *New benzodiazepines in Europe – a review*. Διατίθεται στα αγγλικά.

www.emcdda.europa.eu/publications/technical-reports/new-benzodiazepines-europe-review_en

www.emcdda.europa.eu/news/2021